

EHKÄISEVÄN PÄIHDETYÖN
JÄRJESTÖVERKOSTO

Asianumero VM/1316/03.01.00/2019

Hanke VM097:00/2019 lausunto

18.9.2019

Valtionvarainministeriö
Vero-osasto

Lausunto luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi tupakkaverosta annetun lain muuttamisesta (VM097:00/2019)

Ehkäisevä päihdetyön järjestöverkosto (EPT-verkosto) kiittää mahdollisuudesta lausua luonnoksesta hallituksen esitykseksi tupakkaverosta annetun lain ja sen liitteen muuttamisesta. Ehdotuksessa savukkeiden, sikareiden ja pikkusikareiden, piippu- ja savuketupakan sekä savukkeiksi käärittävän hienoksi leikatun tupakan veroa korotettaisiin keskimäärin 14 prosenttia.

Pitkäjänteinen tupakkapolitiikka tuottaa tulosta

Vuonna 2016 voimaan tulleen tupakkalain tavoitteena on tupakkatuotteiden ja muiden nikotiinituotteiden käytön loppuminen. Laissa on säädetty toimenpiteistä, joiden avulla halutaan sekä ehkäistä tupakkatuotteiden käytön aloittamista että edistää niiden käytön lopettamista. Lisäksi laki tähtää väestön suojelemiseen tupakan haitalliselta savulta. Tupakkaverolla halutaan toteuttaa tupakkalaissa säädettyjä terveystaloudellisia tavoitteita. Tupakkaveroa on Suomessa korotettu säännöllisesti vuodesta 2009.

EPT-verkoston mielestä ehdotettu lakimuutos tupakkaveron korotuksesta vastaa tupakkalain päämäärää ja täydentää sitä. Tupakkaveron tasainen, säännöllinen sekä pitkäjänteinen korotus on sopiva toimenpide tupakoinnin vähentämiseksi Suomessa, sillä se nostaa tupakkatuotteiden hintaa ja vaikuttaa tupakan myyntiin. Veronkorotukset ovat linjassa nikotiiniton Suomi 2030 -linjausten kanssa.

Tupakoinnin vähentäminen kaventaa terveyseroja

Tupakointi on yksi merkittävimmistä sairastavuuteen ja ennenaikaisen kuolleisuuteen liittyvistä riskitekijöistä. Tupakan polttaminen aiheuttaa sydän- ja verisuonitauteja, syöpäsairauksia sekä pahentaa muita jo olemassa olevia sairauksia. Tupakointia pidetään yleisimpänä estettävänä kuolleisuuden syynä. Myös passiivisella tupakoinnilla on nähty olevan haittaa ympäristölle.

Tupakointi on merkittävä tekijä väestöryhmien välisissä terveys- ja kuolleisuuseroissa. Tupakoinnin vähentäminen kaikissa väestöryhmissä edistää hyvinvoinnin ja terveyden tasa-arvoa. Hallitusohjelmassa 2019-2023 hyvinvoinnin edistäminen on nostettu vahvasti esiin. Poliittisten päätösten tulee tukea terveitä elämäntapoja ja ihmisten mahdollisuuksia tehdä kestäviä valintoja.

EPT-verkosto näkee tupakoinnin vähentämiseen tähtäävän tupakkaveron korotuksen tärkeänä toimenpiteenä terveyden edistämisen sekä väestöryhmien tasa-arvon näkökulmasta. Erityisen tärkeää on vaikuttaa nuorten tupakointiin sekä lasten kokemaan passiiviseen tupakointiin. On perusteltua, että veronkorotus vaikuttaa eniten juuri nuorten suosiossa oleviin halpoihin tupakkatuotteisiin sekä edullisempaan nähtyihin käärittäviin savukkeisiin. Tupakkatuotteiden hintaerojen tulee olla niin pieniä, ettei hinnoittelun avulla voida houkuttaa kuluttajia tiettyjen tuotteiden pariin. Säännöllisesti kasvavan tupakkaveron tulee sen sijaan kannustaa tupakoinnin lopettamiseen.

Uusien nikotiinituotteiden käyttöön voidaan vaikuttaa veropoliittisin keinoin

Sähkösavukkeet ja niissä käytettävät nesteet ovat kuuluneet tupakkalain piiriin vuodesta 2016. Savuttomuuden yleistyessä uusia nikotiinia sisältäviä tuotteita on tullut markkinoille ja varsinkin sähkösavukkeet ovat tulleet pysyväksi osaksi valikoimaa. Sähkösavukkeiden käyttö on kuitenkin vielä perinteisiin savukkeisiin nähden pientä. Sähkösavukkeissa oleva nikotiini on kuitenkin riippuvuutta aiheuttavaa, ja vaarana on, että nuoret kiinnostuvat sähkösavukkeista yhä enemmän sitä mukaan, kun niiden markkinointi kehittyy.

EPT-verkoston näkökulmasta kaikkiin nikotiinituotteisiin sekä tupakan vastikkeisiin tulisi soveltaa samaa tupakkaverotusta. Sähkösavukkeiden sisältämän nesteen verotusta tulisi korottaa tupakan veronkorotusta vastaavalla määrällä tammikuusta 2020 alkaen. Yhdenmukainen nikotiinituotteiden verottaminen estää edullisempien tuoteryhmien syntymistä. Edulliset nikotiinituotteet kiinnostaisivat erityisesti vähävaraisia sekä nikotiinituotteita käyttäviä tai ensimmäisiä kertoja kokeilevia nuoria.

Ehkäisevän päihdetyön järjestöverkosto,

Mirka Vainikka,
vs. puheenjohtaja
Irti Huumeista ry:n toiminnanjohtaja

Ehkäisevän päihdetyön järjestöverkosto edistää yksilöiden ja yhteisöjen hyvinvointia ja ehkäisevän päihdetyön edellytyksiä. Ehkäisevän päihdetyön verkosto yhdistää lähes 50 järjestöä, jotka haluavat ehkäistä ja vähentää päihdehaittoja. Verkostoa koordinoi EHYT ry.